

ФАКУЛТЕТУ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ
НАСТАВНО-УМЕТНИЧКО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

Немање Егерића

„Утицај религијског садржаја на интерпретацију дела Двадесет погледа на дете Исуса Оливијеа Месијана: тумачење примене хришћанских симбола“

Наставно-уметничко-научно Веће Факултета, на седници одржаној 7. септембра 2020. године, донело је одлуку о именовану Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта Немање Егерића „Утицај религијског садржаја на интерпретацију дела Двадесет погледа на дете Исуса Оливијеа Месијана: тумачење примене хришћанских симбола“ у саставу: др ум. Маја Рајковић, редовни професор ФМУ, ментор, Милош Заткалик, редовни професор ФМУ, коментор, мр Бранко Пенчић, редовни професор ФМУ, мр Лидија Станковић, редовни професор ФМУ, др ум. Биљана Горуновић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду. На основу увида у докторски уметнички пројекат кандидата Комисија подноси Извештај који садржи уводно образложење, биографију кандидата, анализу докторског уметничког пројекта – јавне уметничке презентације и писаног рада, критички осврт референата и оцену резултата и закључак Комисије.

УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Немања Егерић пријавио је, 27. јануара 2020. године, тему докторског уметничког пројекта под називом: „Утицај религијског садржаја на интерпретацију дела Двадесет погледа на дете Исуса Оливијеа Месијана: тумачење примене хришћанских симбола“.

На основу предлога Катедре за клавир Веће Факултета на седници од 12. фебруара 2020. године донело је одлуку о именовану Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта у саставу:

др ум. МАЈА РАЈКОВИЋ, редовни професор,

мр БРАНКО ПЕНЧИЋ, редовни професор

др ум. БИЉАНА ГОРУНОВИЋ, редовни професор Академије уметности у Новом Саду.

Веће Факултета на седници од 4. марта 2020. године донело је одлуку о утврђивању предлога одлуке о усвајању Извештаја Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта и одобравању теме докторског уметничког пројекта НЕМАЊЕ ЕГЕРИЋА под називом: „Утицај религијског садржаја на интерпретацију дела Двадесет погледа на дете Исуса Оливијеа Месијана: тумачење примене хришћанских симбола“.

Сенат Универзитета уметности на седници од 28. маја 2020. године донео је одлуку бр. 7/229 од 4. јуна 2020. године (бр. 01-972/20 од 23. јуна 2020.) о одобравању рада на изради докторског уметничког пројекта и именовану др ум. Маје Рајковић, редовног професора за ментора и мр Милоша Заткалика, редовног професора, за коментора на изради докторског уметничког пројекта.

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Основне и Мастер студије завршава у класи проф. Мирослава Дацића, док је пост-дипломске студије завршио на музичкој академији Scuola di Musica di Fiesole у Фиренци у

класи Бруна Канина (Bruno Canino). Тренутно је студент докторских академских студија на Факултету музичке уметности у Београду у класи проф. Маје Рајковић.

Током и након школовања учествовао је на домаћим и међународним такмичењима где је освајао бројне награде од којих се издвајају: Лауреат IV међународног пијанистичког такмичења ULJUS (2017), Прва награда на међународном пијанистичком такмичењу Клавитас (2017), Друга награда на међународном такмичењу Даворин Јенко (2019), Лауреат такмичења за савремену музику ReConstruction 2 (2019.), Друга награда на такмичењу савремене музике INSAM у Сарајеву (2019). Од посебних признања истиче се награда „Станојло Рајичић“ коју додељује Српска академија наука и уметности за најуспешнији концерт сезоне (2018/2019) галерије САНУ.

Наступио је 2015. године са Нишким симфонијским оркестром као солиста у извођењу концерта за клавир и оркестар Мануела де Фаље (Manuel de Falla) Ноћи у шпанским вртovima под диригентском палицом Зорана Станисављевића у Нишу. Као солиста и камерни музичар концертира у Швајцарској, Италији, Македонији, БиХ, као и у свим престижним салама Србије. Наступа на домаћим и интернационалним фестивалима као што су Lucern Piano Festival (2019), Musica al Ponte (2018), Piano City (2018), CONVIVIUM MUSICUM (2018), BLISS (2017), 15. Интернационални фестивал „Петар Стојановић“ (2017). Као српски пијаниста премијерно је извео значајна клавирска дела Оливијеа Месијана, Лучана Берија и Џонатана Харвија. Године 2015. оснива клавирски дуо Стеван Немања са пијанистом Стеваном Спалевићем. Усавршавао се на мајсторским курсевима код Бруна Канина, Питера Хила, Момо Кодаме, Пјера Сублеа. Од 2019. године запошљен је на Факултету уметности у Нишу као стручни сарадник.

**АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ
УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА**

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Јавна уметничка презентација Немање Егерића одржана је 22. октобра 2020. године у Свечаној сали Скупштине Града Београда.. На концерту је изведено следеће дело:

Oliver Messiaen: *Vingt Regards sur l'Enfant Jésus* (Двадесет погледа на дете Исуса)

1. Regard du Père
2. Regard de l'étoile
3. L'échange
4. Regard de la Vierge
5. Regard du Fils sur le Fils
6. Par Lui tout a été fait
7. Regard de la Croix
8. Regard des hauteurs
9. Regard du temps
10. Regard de l'Esprit de joie
11. Première communion de la Vierge
12. La parole toute-puissante
13. Noël
14. Regard des Anges
15. Le baiser de l'enfant Jésus
16. Regard des prophètes, des bergers et des mages
17. Regard Du Silence
18. Regard de l'Onction terrible
19. Je dors, mais mon cœur veille
20. Regard de l'Église d'amour

Предмет истраживања у докторском уметничком пројекту Немање Егерића базирао се на интерпретативној анализи програмности дела *Двадесет погледа на дете Исуса Оливијеа Месијана*. Овај приступ се заснива на експликацији ванмузичке садржине у циљу примене сазнања у извођачкој пракси. Главни фокус, приликом кандидатовог тумачења музичког израза Месијановог дела, био је на религијским симболима, метафоричким приказима и симболично оформљеним темама и мотивима. У том смислу, говорило се о могућностима остваривања што веродостојније и имагинативније интерпретације која би се заснивала на разумевању ванмузичког предлошка и његове аналогне акустичке реализације – што уједно представља и циљ овог рада.

Дело *Двадесет погледа на дете Исуса* заузима врло специфично место пијанистичког репертоара. Изузетна техничка, изражајна и стилска комплексност овог дела сврстава га међу најзахтевније композиције писане за клавир. Дата композиција представља изазов незнатног броја храбрих извођача и због изванредних техничких и меморијских захтева (трајање дела варира између 130 и 135 минута) ретко се може чути на концертним подијумима. Кандидат је изазову приступио са добром аналитичком припремљеношћу и у свирању показао високо професионалне уметничке и техничке квалитете. Том приликом, Месијанова композиција *Двадесет погледа на дете Исуса* уврштена је у премијерна извођења од стране српског пијанисте.

Анализа образложења докторског уметничког пројекта (писаног рада)

Образложење докторског уметничког пројекта Немање Егерића је написано као обиман и садржајан, зналачки обликован теоријски текст на 155 страница. Организовано је прегледно и сврсисходно, снабдевано бројним функционалним нотним и сликовитим примерима (55), који на адекватан начин илуструју постављене тезе. Рад је прегледно структуриран у четири поглавља: Увод, Историјат и интерпретација дела, Анализа комада, Закључак и Литература са 79 библиографских јединица на српском, енглеском и

француском језику. Прва два поглавља подељена су на по два потпоглавља у којима су предочени предмет и циљ рада, опште карактеристике Месијанове поетике и главна интерпретативна проблематика у контексту тезе рада. Тежиште рада пада на трећем поглављу, односно на интерпретативној и мултидисциплинарној анализи појединачних комада где је аутор на музичко-херменеутички начин тумачио музички садржај појашњавајући постојеће ванмузичке симболе у сврху практичног и оригиналног интерпретирања нотног текста. У том смислу у потпуности је остварен циљ истраживања – идентификовање, описивање и тумачење интерпретативних захтева свих појединачних комада циклуса *Двадесет погледа на дете Исуса*, док је уобличавање целине остварено у преплитању индуктивних и дедуктивних метода.

Аутор полази од хипотезе да су хришћански симболи, којима се Месијан користио, чврсто повезани са карактеристикама Месијановог музичког језика. Стога, почетни корак у истраживању је представљао идентификацију музичких знакова и симбола у оквиру обрађиваног циклуса, аргументованим налажењем њихових аналогизама у доктринама хришћанске религије. Управо разумевање начина примене датих симбола (ванмузичких предлогака) у Месијановим композиционим поступцима, аутор узима као полазну тачку за круцијални утицај на извођачка решења која би се јавила на свим нивоима, почев од микроелемената до концепције целог циклуса.

КРИТИЧКИ ОСВРТ РЕФЕРЕНАТА И ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА

Резултати у овом уметничком пројекту подразумевају да на основу исцрпних информација о Месијановом циклусу и употребом различитих аналитичких метода, могу настати креативне интерпретације са потпунијим доживљајем. Са овим у вези кроз свој практични-извођачки део докторског уметничког пројекта, кандидат Немања Егерић показао је широку уметничку палету својих извођачких способности. Будући да је практична уметничка презентација обухватала интегрално извођење циклуса *Двадесет погледа на дете Исуса* (у трајању од 130 минута), ваљало је паметно промислити о

драматуршком надовезивању ставова, како би се на тај начин распоредила извођачка снага и концентрација као и уметнички набој који је Немања непогрешиво довео до врхунца. Иако дата композиција објективно траје несвакидашње дуго, кандидат је својом уметнички промишљеном тактиком обезбедио субјективну лакоћу слушања и тиме допринео да се протицање времена при слушању дате изведбе доживи доста краће. То је постигао тако што је поједину групу ставова „атака“ надовезивао, док је између осталих паузу користио и у виду изражајног средства. У том смислу слушалац је са лакоћом могао да ужива у смислено конципираној интерпретацији. Такође, сваки од појединачних комада је имао свој посебан доживљај и интригантну атмосферу, што је утицало и на ишчекивање наредних ставова. Што се тиче разумевања Месијанове поетике, кандидат је јасно профилисаном бојом звука, интонацијом, рељефним балансом, агогиком којом је на колажни начин дочаравао форму појединачних комада и опсесивним пулсом на адекватан начин презентовао стил и извођачку праксу интерпретирања Месијанове клавирске музике. Пијанизам Немање Егерића одликује како богатство колорита тако и способност за нагло супротстављање динамичких контраста и поетског набоја. Кандидат влада техничком лакоћом у хитрим пасажима, прецизношћу у артикулационим ознакама, способношћу за наглим динамичким променама, спектром различитих емоционалних контраста од најфинијих пијанисимо тонова до наглих и изненадних набојитих фортисимо акорада, где је потенцирао управо разлику између контрастних динамичких ознака. Кроз његово извођење јасно се могла чути дубока повезаност са програмом дате композиције и драматуршки процес се могао доживети веома сликовито и садржајно. У извођењу се јасно осећало његово континуирано промишљање о сваком детаљу записаном у нотном тексту, па на послетку и прожимање презентације свега онога што је у свом писаном делу свог докторског уметничког пројекта изнео. У лаганијим ставовима кандидат је такође показао свој осећај за неумитно музичко протицање времена кроз пулс који је био беспрекоран. Обиље различитих тема и лајтмотива који се током циклуса прожимају изведени су на врло карактеристичан начин, тако да је слушалац могао неометано да препозна „симболичне сигнале“. Програм је био подељен у два дела, тако да је дужа пауза била смештена после десетог комада. На тај начин Немања је смисаоно поделио програм у два дела, што се и осетило као потребно, будући да је друга половина циклуса емотивно интензивнија од прве и изискује одређени одмор од разноликих доживљаја из претходног

дела. Тек по наступу последњег става, постало је јасније кандидатово раније зауздавање своје енергије коју је очигледно тактички чувао за сам крај. На овај начин јасно је прецизирана како савршена уметничка и програмска нит тако и карактерна разлика између прве и друге половине циклуса.

Узимајући у обзир све наведене извођачке квалитете требало би истаћи да је кандидат Егерић на аналитички начин указао на нове и креативне интерпретативне могућности у извођењу дела *Двадесет погледа на дете Исуса* Оливијеа Месијана из визуре детаљног познавања композиторских интенција и његових ванмузичких утицаја. Идеје и закључци које је презентовао у свом раду настоје да усмеравају извођаче, професоре, наставнике и студенте клавира ка интерпретацији у којој Месијанова музика делује јасно, изражајно и директно. Осим обезбеђивања неопходних информација које су неопходне за аутентично и имагинативно извођење, у дискусији су објашњена упутства за доношење сопствених интерпретативних одлука и примену одређених извођачких принципа. Кандидат је уочене елементе ставио у контекст савременог музичког извођаштва и на концертном подијуму у потпуности демонстрирао ставове који су изложени у писаном делу докторског уметничког пројекта и самим тим исправно указао на то да је детаљно истраживање тек предуслов за стваралачки рад.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Докторски уметнички пројекат Немање Егерића резултат је захтевног и комплексног уметничког и теоријског истраживања и аутор је његовом реализацијом остварио вредан уметнички резултат и дао допринос практичном решавању питања везаних за композиторово разумевање ванмузичких/религиозних појмова и затим проналажење начина за употребу тих знања у корист своје индивидуалне извођачке концепције.

На основу свега изнетог Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Немање Егерића констатује да јавна уметничка презентација докторског уметничког пројекта и писани део докторског уметничког пројекта представљају драгоцен

допринос уметничкој области пијанистичке извођачке праксе те да у потпуности одговарају захтевима докторских уметничких студија.

Комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат „Утицај религијског садржаја на интерпретацију дела Двадесет погледа на дете Исуса Оливијеа Месијана: тумачење примене хришћанских симбола“ кандидата Немање Егерића и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да га прихвати и одобри његову одбрану.

Комисија:

др ум. Маја Рајковић,
редовни професор ФМУ, ментор

.....

мр Милош Заткалик
редовни професор ФМУ, коментор

.....

др ум. Биљана Горуновић
редовни професор Академије уметности у Новом Саду

.....

мр Лидија Станковић,
редовни професор ФМУ

.....

мр Бранко Пенчић,
редовни професор ФМУ

.....